

Een database van alle BN'ers

Morgen gaat het Biografisch Portaal van Nederland online

- In 1937 stopte Nederland met het verzamelen van zijn beroemdheden.
- Nu is er een nieuwe site, met biografieën van 42.470 kopstukken van nul tot nu.

Door DIRK VLASBLOM
 ROTTERDAM. De ambiance en de gasten hebben nationale allure, zoals past bij zo'n gebeurtenis. In de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag houdt historicus Hans Blom morgen een toespraak en daarna opent SER-voorzitter Alexander Rinnooy Kan het Biografisch Portaal van Nederland. Die digitale poort geeft toegang tot de levensbeschrijvingen van 42.470 'kopstukken en andere opzienbarende figuren uit de Nederlandse geschiedenis'.

Het is een ambitieus project dat de draad weer oppakt. In 1937 verscheen het laatste deel van het Nieuw Nederlands Biografisch Woordenboek (NNBW), met 23.000 Nederlanders van de vroegste tijden tot 1911. Dat gold sindsdien als af. Daarna zijn wel

regionale en thematische biografieëncollecties aangelegd, zoals die van de provincie Gelderland en de verzameling prominenten uit de arbeidersbeweging van het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis (IISG).

Sinds de jaren zeventig is er weer gewerkt aan een Biografisch Woordenboek van Nederland. De achterstand was intussen zo groot dat de

► Vroeger ging het om staatslieden, nu om tv-sterren, sporters en criminelen ◀

makers zich concentreerden op de twintigste eeuw. Daarnaast nam historica Els Kloek enkele jaren geleden het initiatief tot het Digitaal Vrouwenlexicon van Nederland. Kloek was lid van de Commissie Ontwikkeling Nederlandse Canon. Zij is ook projectleider van het nieuwe portaal. Dat geeft toegang tot bestaande collecties levensbeschrijvingen. Het portaal is een gezamenlijke onderne-

ming van tien wetenschappelijke en culturele instellingen en moet uitgroeien tot een complete, actuele biografieënverzameling.

Els Kloek: „Je hoort als land je biografisch erfgoed te onderhouden en dit portaal kan daar een aanzet toe geven. Een aanzet, want de bestaande verzamelingen vertonen leemtes. Zo hebben we nu belangstelling voor tv-persoonlijkheden, sporters en criminelen, mensen die voor 1937 wat minder in de schijnwerper stonden. Toen golden vooral staatslieden, wetenschappers, ingenieurs en kunstenaars als kopstukken.”

Dat het werk zo lang is blijven liggen, komt omdat Nederland niet zoveel op had met de eigen geschiedenis, denkt Kloek. „Nederlanders hebben ook veel minder met beroemdheden dan, bijvoorbeeld, Engelsen. Toch heb je hier wel allerlei verzamelingen per streek en per zuil. Dat is ook heel Nederlands.”

Wie komt er wel in en wie niet? „Wij kiezen voorlopig uit bestaande collecties. Dat zijn er nu nog zeven, waaronder het oude en het nieuwe Biografisch Woordenboek, de verzameling van het IISG en het Vrouwenlexicon. Binnenkort gaan we ook de pre-

Begin zwangerschap is cruciaal voor ontwikkeling baby

Door een onzer redacteurs
 ROTTERDAM. Al vanaf het prille begin van de zwangerschap hebben de gezondheid en de leefgewoonten van de moeder verstrekkende gevolgen voor haar kind. Bij moeders die roken, te weinig foliumzuur slikken of kampen met een hoge bloeddruk, groeit het embryo in de eerste drie maanden vaak minder hard. Dat verhoogt het risico op vroeggeboorte en een laag geboortegewicht. Dat zijn belangrijke oorzaken van babysterfte en latere gezondheidsproblemen.

Dat schreven onderzoekers van het Erasmus Medisch Centrum in Rotterdam afgelopen week in het vakblad *Journal of the American Medical Association*. Zij putten uit Generation R, een langlopend onderzoek onder tienduizend kinderen uit Rotterdam die vanaf conceptie tot in volwassenheid worden gevolgd. In de eerste weken van de zwangerschap groeit een embryo in een razend tempo, en ontwikkelen alle belangrijke organen zich. De Rotterdamers onderzochten ruim 1.600 zwangere vrouwen tussen de tiende en de dertiende week van hun zwangerschap. Vrouwen die een kind willen krijgen moeten al voor hun zwangerschap hun leefgewoonten aanpassen, aldus de onderzoekers.

Genmutaties voor stotteren ontdekt

Door een onzer redacteurs
 ROTTERDAM. Er zijn drie genmutaties gevonden die mensen laten stotteren. Amerikaanse en Pakistaanse onderzoekers beschrijven in *The New England Journal of Medicine* hoe ze de genmutaties vonden bij één op de tien Pakistaanse families met stotteraars en bij een hoogstens een paar procent van de stotteraars van Euro-

Bezoek vanaf morgen de database: biografischportaal.nl

Historicus Hendrik Cornelius Rogge

Archivaris en museumdirecteur (Amsterdam)

Theoloog en historicus (Amsterdam, 16 fe-

Uit het portaal: vandaag jarig

Museumdirecteur Hendrik Enno van Gelder

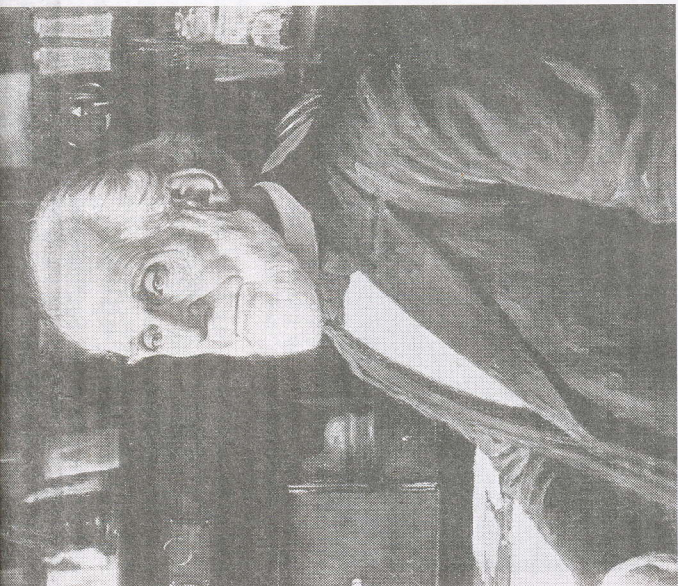
Archeologen en museumdirecteur (Amsterdam, 16 februari 1876 – 's-Gravenhage, 24 juni 1960). Zoon van een houtwerf-eigenaar en **kleinzoon van schrijver Nicolaas Beets**. Studeerde rechten aan de UvA. Archivaris van de gemeente Den Haag en directeur van het Haagse Gemeentemuseum. Lid van de SDAP. **Drijvende kracht achter de nieuwbouw voor de Haagse museumcollecties**, van geest verwant Berlage, uit 1919.

Japanoloog Johann Joseph Hoffmann

Foto's KNAW, illustratie Troelstra archief NRC

Dichter en broer-van Dirk Jelles Troelstra

historicus (Amsterdam, 16 februari 1831 – Haarlem, 29 augustus 1905). Rogge was remonstrants predikant te Delft; werd in 1864 leeraar geschiedenis in Leiden; in 1869 opnieuw predikant. Werd in 1890 **hoogleeraar in de geschiedwetenschap** aan de Universiteit van Amsterdam. Hij publiceerde veel op historisch en letterkundig gebied. **Bewerkte onder andere Nederlandsche Volksromans**. Vanaf 1894 lid van de KNAW.

raars en bij een hoogstens een paar procent van de stotters van Europese afkomst. Erg algemeen zijn de mutaties dus niet, maar het zijn de eerste stotters die ooit zijn gevonden. Dat stotten een genetische oorzaak kan hebben staat vast, maar waarschijnlijk is er ook een forse emotionele invloed op de spraakmotoriek. De stottermutaties zitten vreemd genoeg in genen die actief zijn in de afvalcentrales van de lichamsellen, de lysosomen. Dat zijn celcompartimenten waarin enzymen overbodige moleculen afbreken. De genen zijn vaak erg actief in hersengebieden waar emotie- en motoriek controle vlak bij elkaar liggen.

Dik kind heeft kans om vroeg te sterven

Door een onzer redacteuren
ROTTERDAM. Wie dik was als kind heeft een ruim twee maal hogere kans om voor het 55ste levensjaar te overlijden, vergeleken met magere leeftijdgenoten. Dat blijkt uit onderzoek onder bijna 5.000 Amerikanen van indiaanse afkomst, geboren tussen 1945 en 1984. Ook verkeerde bloedsuikerwaarden (die op diabetes wijzen) en in mindere mate hoge bloeddruk op de kinderleeftijd bedreigen het latere leven. Een te hoog cholesterolgehalte op jonge leeftijd is kennelijk niet zo snel beslissend over dood en leven, schrijven Amerikaanse onderzoekers in *The New England Journal of Medicine*. De hogere sterfte was vrijwel helemaal het gevolg van ziekte, niet van ongelukken, moord of zelfmoord. Het onderzoek is gedaan onder Amerikaanse kinderen van indiaanse afkomst omdat daar de obesitasepidemie al vroeg begon.

healreisgids

A Traveler's Guide To The Planets is een nieuw tv-programma van National Geographic, met interactieve website.

▶ **Leer met de elektronische reisgids over de planeten** in ons zonnestelsel: weblink via nrcnext.nl/links

Socialistisch dichter (Stiens, 16 februari 1870 – Arnhem, 12 mei 1902). **Jon-gere broer van SDAP-leider Pie-ter Jelles**, die hem sterk beïnvloedde. Studeerde Duits, werkte als journalist in Duitsland, vertaalde Multatuli. Was overtuigd socialist en **schreef gedichten als Morgenrood, Aan de strijders, De boodschap op de hei en Hier staan wij**. Vlak voor zijn dood verscheen zijn verzameld dichtwerk onder de titel *Meigave voor het Nederland-sche proletari-aat*.